

SUMMARY

Gaiovych Halyna, Shykhnenko Kateryna. Ways of improving communication skills in a state language of the civil protection specialists.

The paper deals with the issue of SES (State Emergency Service) professionals' training and their competences development, in particular language and verbal ones. The urgency of the issue stems from changes in social life. Verbal communication is analyzed as a key to career success of civil protection specialists. The focus in the present article is on the individual who acts in a discursive space under specific communicative circumstances of emergency. Some facets of the specialists' verbal activity are considered, and particular approaches to improving the quality of their learning achievements during functional training are defined. It is highlighted that the fluency in the national language is particularly important for SES public servants due to the specific nature of work which requires quick emergency decision-making based on the up-to-date and accurate information on the course of the event, and its prompt approval and implementation. This gives grounds to talk about the importance of communication skills. It is emphasized that communication includes acceptance, comprehension of the relevant information as well as reflection on it by all the participants. Thus, essential requirement for successful decision-making under emergency conditions is information delivery from and to the sight of emergency event, and the wording of it to the recipient in precise and understandable way to be perceived clearly.

In the paper, the basic rules for effective communication are defined, and some patterns with practical recommendations as well as a system of training exercises are introduced to be used to improve the distinguished features. According to the authors' view, it is important that in the context of functional and usually short-term training, such an approach provides an opportunity for practical advice on the development and improvement of crucial skills during classroom hours. It will increase the efficiency and facilitate the independent work of the students.

Further studies will be devoted to the development and improvement of the structure of professional and communicative competence of civil protection employees.

Key words: professional and communicative competence, language skills, verbal communication, functional training, competence approach.

УДК 378.147:37.026:615.08

Ніколь Дмитрієва

Міжнародний науково-технічний університет

імені академіка Юрія Бугая

ORCID ID 0000-0001-6492-3371

Юлія Копчинська

Міжнародний науково-технічний університет

імені академіка Юрія Бугая

ORCID ID 0000-0001-5018-3747

DOI 10.24139/2312-5993/2019.07/195-206

ОГРАНІЗАЦІЯ МІЖПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ

Метою статті є огляд методів організації міжпрофесійної освіти фахівців з фізичної терапії та ерготерапії. При проведенні дослідження був здійснений аналіз

науково-методичної літератури. За результатами проведеного дослідження методів організації міжпрофесійної освіти фахівців з фізичної терапії та ерготерапії можна виділити такі форми включення міжпрофесійного навчання в освітній процес: дистанційне навчання, міжпрофесійні курси, командно-орієнтоване навчання, навчання на основі клінічного випадку, проблемно-орієнтоване навчання, навчання на імітаційних технологіях, симуляційні тренінги, клінічна практика, студентські клініки, проектно-орієнтоване навчання. На основі аналізу науково-методичної літератури доведено, що перераховані методи організації міжпрофесійної освіти фахівців з фізичної терапії та ерготерапії є прийнятними та необхідними для поширення в освітній галузі «Фізична терапія та ерготерапія».

Ключові слова: *фізична терапія, ерготерапія, професійна підготовка, міжпрофесійна освіта, дистанційне навчання, міжпрофесійні курси, командно-орієнтоване навчання, навчання на основі клінічного випадку, проблемно-орієнтоване навчання, симуляційні тренінги, клінічна практика, студентські клініки, проектно-орієнтоване навчання.*

Постановка проблеми. Сьогодні перед вітчизняною системою професійної освіти фахівців з фізичної терапії та ерготерапії, де відбуваються процеси модернізації, стоїть питання про професійну компетентність випускників закладів вищої освіти. Спроможність фізичного терапевта/ерготерапевта знайти своє місце в професійному просторі визначається як його готовністю до самостійної професійної діяльності, так і готовністю швидко орієнтуватися в сучасному мультидисциплінарному просторі, постійно самовдосконалюватися, критично осмислюючи свій професійний розвиток і внесок у роботу мультидисциплінарної команди.

Міжпрофесійний підхід до діяльності фізичних терапевтів та ерготерапевтів, який дає можливість зібрати воєдино унікальні кваліфікації для створення ефективної команди, що інтегрує знання й навички різних дисциплін охорони здоров'я, об'єднаної вмінням працювати як цілісна система. Ефективна міжпрофесійна практика співпраці забезпечує належну допомогу пацієнтам, їхнім сім'ям, особам, які забезпечують догляд за пацієнтами/клієнтами, суспільством і покращує результати фізіотерапевтичних утручань разом із послугами суміжних областей. Пацієнтам міжпрофесійна практика співпраці дає зниження кількості ускладнень, частоти і тривалості госпіталізацій, числа клінічних помилок, рівня смертності, напруженості і конфліктності серед фахівців охорони здоров'я.

При таких обставинах головним результатом діяльності закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку фахівців з фізичної терапії та ерготерапії, стає можливість комплексного присвоєння випускникам основних загальнокультурних і професійних компетенцій, у яких готовність і здатність вирішувати стандартні завдання професійної діяльності у взаємодії з фахівцями з суміжних областей займає важливе місце серед цілей професійної освіти.

На нашу думку, якість професійної діяльності фізичних терапевтів та ерготерапевтів залежить як від компетентності окремого фахівця, так і від його готовності до міжпрофесійної взаємодії.

Аналіз актуальних досліджень. У даний час у наукових рецензованих виданнях вже опубліковані ініціативні пропозиції щодо розвитку навчальних програм, передбачаючих міжпрофесійну освіту майбутніх фахівців з фізичної терапії та ерготерапії.

Використовуються найрізноманітніші, як очні, так і дистанційні методи (Pinto et al., 2012; Swisher et al., 2010):

- дистанційне навчання;
- командно-орієнтоване навчання;
- навчання на основі клінічного випадку;
- проблемно-орієнтоване навчання;
- навчання, засноване на імітаційних технологіях;
- симуляційні тренінги;
- клінічна практика;
- студентські клініки;
- міжпрофесійні курси;
- проектно-орієнтоване навчання.

Виявлено також необхідність оцінки таких програм з боку регуляторних органів або медичних організацій до їх впровадження.

Метою статті є огляд методів організації міжпрофесійної освіти фахівців з фізичної терапії та ерготерапії.

Методи дослідження. При проведенні дослідження був здійснений аналіз науково-методичної літератури.

Виклад основного матеріалу. Можливості та ресурси дистанційних освітніх технологій у питаннях формування досвіду міжпрофесійної взаємодії дають, на нашу думку, унікальні можливості для розвитку професійно орієнтованого світогляду, ціннісних орієнтацій, комунікативних навичок та міжпрофесійної взаємодії, наприклад, у форматі роботи міжпрофесійних команд. Ці властивості можуть сприяти розвиткові інтеграційної діяльності майбутніх фізичних терапевтів/ерготерапевтів з представниками інших професій, на основі внутрішньої мотивації на продуктивної взаємодії і ефективного рішення професійних завдань.

Дистанційне навчання дає можливість активного включення студентів у різноманітні форми проектної діяльності, які активно використовуються сьогодні у сферах ерготерапії та фізичної терапії (фізіотерапії).

Досвід наукових досліджень доводить, що саме особистісно-орієнтовані та розвиваючі освітні технології, можуть допомогти побудувати майбутньому фахівцю з фізичної терапії та ерготерапії індивідуальну траєкторію формування готовності до роботи в мультидисциплінарній команді.

Робота над індивідуальною траєкторією професійного вдосконалення повинна базуватися на суб'єктивному досвіді студента, а саме:

- ціннісному досвіді;
- рефлексивному досвіді;
- оперативному досвіді;
- досвіді співпраці.

Як приклад такої навчальної технології пропонуємо технологію веб-квесту. Це одна з форм дистанційної освіти, яка поряд зі змагальними телекомунікаційними проектами і конкурсами дозволяє стимулювати активність і самостійність студентів у набутті знань і досвіду у процесі самостійного і творчого виконання завдань в інформаційному просторі (Badiyereyumaie Jahromi & Mosalanejad, Rezaee, 2016).

Веб-квест активно використовується як навчальна технологія на різних рівнях сучасної освіти: загальної, професійної і додаткової. Як правило, веб-квест – це сторінка або сайт в Інтернеті, з яким працюють студенти, здійснюючи:

- рішення конкретної навчальної задачі або варіанти проблемного завдання з елементами рольової гри;
- уявлення продуктів спільної діяльності викладача і студентів;
- організацію самостійної роботи студентів;
- максимальну інтеграцію ресурсів Інтернету в різні навчальні дисципліни.

При плануванні та використанні технології веб-квесту особливу увагу слід зосередити на наступних позиціях:

- складанні актуального і сучасного списку посилань на ресурси, якими необхідно скористатися для виконання завдання;
- зосередження уваги студентів на ресурсах, які містять посилання на сайти, тематичні форуми, електронні бібліотеки. Це дозволяє студенту освоювати якісні бази даних;
- використання раніше скопійованих посилань на певні ресурси, з метою полегшити студентам пошук і скачування матеріалів;
- розроблення та подання критеріїв оцінок для кожного етапу квесту.

Навчання студентів на міжпрофесійних курсах дозволяє їм краще зрозуміти ролі інших професій охорони здоров'я, що покращує їхню готовність до практики у складі мультидисциплінарної команди (Soubra et al., 2018).

Міжпрофесійні курси у закладах вищої освіти включають:

- декілька письмових клінічних випадків;
- рубрику з оцінювання роботи в команді;
- рубрику з оцінки проекту та опитування.

Завдання розроблені таким чином, щоб вони мали середній рівень складності, таким чином, що вони відображають пацієнтів із множинними

супутніми захворюваннями, які часто зустрічаються у професійній практиці. Кожен випадок складається з короткого опису історії хвороби пацієнта, клінічної презентації, історії ліків та результатів досліджень.

Рубрика з оцінювання роботи в команді спрямована на оцінку участі та внеску учнів у колектив під час занять.

Передбачаються такі результати проведення міждисциплінарних курсів із майбутніми фахівцями з фізичної терапії та ерготерапії.

1. Знання та розуміння:

- розуміння значення співпраці мультидисциплінарної команди для надання професійних послуг пацієнтам/клієнтам;

- оцінка важливості ефективної комунікації членів мультидисциплінарної команди медичних працівників;

- визначення етичної та неетичної поведінки;

- визначення відповідальності та компетенції як власної професії, так і інших професій.

2. Інтелектуальні навички:

- аналіз різних сценаріїв поведінки пацієнтів/клієнтів щодо ролі та обов'язків медичних працівників;

- індивідуальне формулювання в межах внутрішньо професійної та міжпрофесійної команди комплексного плану управління, що базується на потребах та проблемах здоров'я пацієнтів/клієнтів.

3. Професійні навички:

- прийняття участі, індивідуально та в межах внутрішньо професійного та міжпрофесійного колективу, у вирішенні проблем та прийнятті рішень у професійній діяльності;

- надання доказів та літератури досліджень при відповіді на етичні та клінічні запити.

4. Загальні та спеціальні навички:

- ефективне спілкування з іншими членами колективів охорони здоров'я всередині та за межами власної професії;

- демонстрація спільних характеристик та поведінки мультидисциплінарних команд;

- розуміння зв'язку між поняттями безпеки пацієнта/клієнта та надання цілісної допомоги, орієнтованої на пацієнта/клієнта;

- прихильність до етичних принципів, що стосуються забезпечення безпечної допомоги, підтримання самостійності пацієнта/клієнта та збереження конфіденційності інформації;

- прийняття розбіжностей та терплячість до непорозуміннь чи інші недоліків.

Виходячи з цього, міжпрофесійні курси рекомендується включати на всіх рівнях освіти студентів напрямів підготовки з фізичної терапії та ерготерапії.

Командно-орієнтоване навчання (далі TBL) – метод навчання, заснований на роботі в малих групах по 3–4 студента різного рівня підготовленості, при цьому склад груп повинен бути постійним. Головна мета методу TBL – навчити студентів працювати в команді, надавати допомогу в розумінні і засвоєнні нових знань; кожен студент повинен відчувати підтримку команди, що додасть йому віру в себе, бажання до самовдосконалення (Дмітрієва та Копочинська, 2019; Chris et al., 2016).

Командно-орієнтоване навчання орієнтує на розвиток навичок роботи в команді, формування комунікативних навичок, досвіду роботи у складі мультидисциплінарної команди. Така технологія ведення заняття націлює студентів на розуміння мети вивчення курсу, застосування теоретичних знань, отриманих на лекції, семінарах і під час практики. Робота в команді допомагає в розумінні і засвоєнні важких питань, сприяє розвитку взаємного співробітництва при вирішенні професійних завдань у сферах фізіотерапії та ерготерапії.

Проблемно-орієнтоване навчання (далі PBL) – метод організації навчального процесу, спрямований на самостійне активне вирішення проблемної ситуації, заданої викладачем, у результаті чого відбувається творче оволодіння професійними знаннями, навичками і вміннями та розвиток інтелектуально-творчих і розумових здібностей (Дмітрієва та Копочинська, 2019).

Саме постановка проблеми або проблемної задачі, наближеною до ситуації із професійної практики, дозволяє студентам швидко і легко включитися в реальне професійне становище.

Самостійне виправлення призводить до формування навичок самоорганізації, самонавчання й самоконтролю, таким чином, підвищуючи відповідальність майбутнього фахівця з фізичної терапії та ерготерапії. Сама методика PBL сприяє розвитку свідомого, мотиваційного підходу до навчання.

Проблемне навчання, перш за все, спрямоване на активізацію пізнавальної діяльності студентів, формування логічного мислення, розвиток творчих якостей кожного студента за допомогою заданої викладачем проблеми. Мета проблемного навчання – розвиток розумової активності студентів.

Перевага проблемного навчання полягає в чіткому викладі проблеми, на яку студент повинен дати чітку відповідь із чітким формулюванням і доведенням своєї відповіді, закріпленні раніше отриманих знань і вмінь, співпраці студентів у групі, формування вміння колективного вирішення проблеми, яке, у свою чергу, є необхідною умовою роботи фахівця з фізичної терапії та в мультидисциплінарній команді. Такий підхід до вирішення проблеми змушує студентів самостійно шукати рішення, знаходити відсутні знання, використовуючи

раніше придбані на суміжних кафедрах, що вимагає від них розумової діяльності, висновків (Дмітрієва та Копочинська, 2019).

Навчання на основі клінічного випадку (далі CBL) проводиться з використанням ситуаційних завдань, ділових рольових ігор у команді. Такий підхід дозволяє розподіляти ролі та обов'язки між студентами. Робота в команді допомагає студентам спільно вирішити важке завдання, надаючи допомогу один одному, приймати і поважати рішення члена команди, учить відстоювати свою точку зору, сприяє розвитку комунікативних навичок, вихованню колективізму.

Однією з умов роботи в команді є правильний підбір студентів. Склад кожної команди підбирається таким чином, щоб у ній були студенти з різним рівнем знань, як сильні, так і слабші студенти. Тільки при дотриманні цього правила можна досягти результату – виховання комунікативних навичок, уміння надавати допомогу і підтримку в складній ситуації (Дмітрієва та Копочинська, 2019).

Навчання, засноване на імітаційних (симуляційних) технологіях – одна з найбільш перспективних галузей освіти в галузі «Физическая терапия и эрготерапия». Ми вважаємо, що сьогодні підготовка фахівців з фізичної терапії та ерготерапії потребує використання імітаційних технологій. Так, імітаційні (симуляційні) технології дозволяють моделювати будь-які морфологічні та функціональні стани пацієнта/клієнта.

Навчання проводиться з використанням новітніх високотехнологічних манекенів типу імітаторів пацієнта і спеціалізованих тренажерів, комп'ютерних програм, а також імітаційних сценаріїв.

Переваги навчання на імітаційних технологіях:

- відсутній ризик для здоров'я пацієнта/клієнта;
- об'єктивність при оцінці знань і навичок;
- можливість контролю технології виконання професійних дій фізичного терапевта та ерготерапевта;
- робота зі симуляторами дозволяє відпрацювати терапевтичні та прогностичні методи будь-якої складності.

Симуляційні тренінги дозволяють відпрацювати рідкісні клінічні ситуації і тим самим підвищити готовність фізіотерапевтів та ерготерапевтів до виконання професійних втручань. Проведення симуляційних тренінгів не рідше одного разу на рік є необхідним компонентом у програмах професійної підготовки, оскільки вони дозволяють відпрацювати техніку проведення маніпуляцій, протоколи ведення і командну взаємодію при різних станах пацієнтів/клієнтів (Дмітрієва та Копочинська, 2019).

Проектно-орієнтоване навчання – дослідницькі технології. Даний метод ґрунтується на активній участі студентів у наукових проектах і спрямований на розвиток дослідницьких, проблемних, пошукових, творчих компетенцій. Використання дослідницького навчання забирає багато часу,

але часто саме цей метод буває найбільш ефективний, сприяє розвитку критичного мислення, уміння аналізувати, робити висновки.

Проектна методика найбільш легко вписується в навчальний процес і може не зачіпати змісту навчання, яке визначено освітнім стандартом для базового рівня; дозволяє при інтеграції її в реальний навчально-виховний процес успішніше досягати поставленої державним стандартом освіти мети; забезпечує не тільки міцне засвоєння навчального матеріалу, а й інтелектуальний і моральний розвиток студентів, їх самостійність, доброзичливість по відношенню до вчителя і один до одного, комунікабельність, бажання допомогти іншим.

Мета проектного навчання полягає у формуванні творчого мислення студентів, навичок самостійної роботи; уміння використовувати набуті знання; розвиток дослідницьких умінь; формування комунікативних навичок, навичок роботи в групі, колективі (Дмітрієва та Копчинська, 2019).

Студентські клініки допомагають підготувати студентів напрямів охорони здоров'я до майбутнього співробітництва. Навчання та практика в міжпрофесійних клінічних умовах відрізняються від традиційних «однопрофесійних» клінічних ротацій тим, що фокус зміщується до членів команди, що навчаються один у одного, надаючи приклад. Дослідження, що формують основу навчання студентів у міжпрофесійних клінічних умовах, необхідні для керівництва ефективною міжпрофесійною освітою.

Проаналізувавши результати дослідження A. Passmore, C. Persic, D. Countryman, L. Rankine, M. Henderson, T. Hu, C. Cott (Passmore et al., 2016), можна стверджувати, що студенти фізіотерапевти та ерготерапевти навчаються, висвітлюючи подвійну потребу в оптимальному сприянні з боку префекторів факультету та відповідний приватний простір для співпраці студентів. Безпосередній комплексний догляд за пацієнтами/клієнтами та взаємодія з іншими фахівцями є ключовими умовами міжпрофесійного навчання. Процес співпраці, чи то в командних зборах, неформальній соціалізації, оцінці потреб пацієнтів/клієнтів, чи в представленні перед відвідуючим факультетом, надає можливість майбутньому фахівцю усвідомити своє місце серед фахівців інших професій, а також сформулювати власну оцінку ролі мультидисциплінарної співпраці.

Навчання відбувається в континуумі навколо допомоги кожному пацієнту/клієнту, починаючи з часу першої взаємодії до неформальної соціалізації (Lie et al., 2016).

Навчання в міжпрофесійних клінічних умовах дозволяє майбутнім фахівцям з фізичної терапії та ерготерапії розвивати взаємозалежні стосунки, займаючись міжпрофесійною соціалізацією. Наприклад, студенти, яким надаються можливості лідерства, виражають як підвищену впевненість у собі, так і смиренність. Роздуми студентських лідерів про їх роль підтримують концепцію «лідерів, що навчаються в команді», як крок

у адаптації до міжпрофесійної культури. Зокрема, серед студентів роль міжпрофесійного лідера може служити для мінімізації конкуренції та розповсюдженню культури медичного домінування.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. За результатами проведеного дослідження методів організації міжпрофесійної освіти фахівців з фізичної терапії та ерготерапії можна виділити такі форми включення міжпрофесійного навчання в освітній процес: дистанційне навчання, міжпрофесійні курси, командно-орієнтоване навчання, навчання на основі клінічного випадку, проблемно-орієнтоване навчання, навчання на імітаційних технологіях, симуляційні тренінги, клінічна практика, студентські клініки, проектно-орієнтоване навчання.

Дистанційне навчання дає можливість активного включення студентів у різноманітні форми проектної діяльності, які активно використовуються сьогодні у сферах фізичної терапії та ерготерапії. Веб-квест – це одна з форм дистанційної освіти, яка поряд зі змагальними телекомунікаційними проектами і конкурсами дозволяє стимулювати активність і самостійність студентів у придбанні знань і досвіду у процесі самостійного і творчого виконання завдань в інформаційному просторі.

Навчання студентів на міжпрофесійних курсах дозволяє їм краще зрозуміти ролі інших професій охорони здоров'я, що покращує їхню готовність до практики у складі мультидисциплінарної команди. Міжпрофесійні курси в закладах вищої освіти включають декілька письмових клінічних випадків, рубрику з оцінювання роботи в команді, рубрику з оцінки проекту та опитування. Міжпрофесійні курси рекомендується включати на всіх рівнях освіти студентів напрямів підготовки з фізичної терапії та ерготерапії.

Командно-орієнтоване навчання спрямоване на розвиток навичок роботи в команді, формування комунікативних навичок, досвіду роботи у складі мультидисциплінарної команди. Така технологія ведення заняття націлює студентів на розуміння мети вивчення курсу, застосування теоретичних знань, отриманих на лекції, семінарах і під час практики.

Проблемно-орієнтоване навчання, перш за все, спрямоване на активізацію пізнавальної діяльності студентів, формування логічного мислення, розвиток творчих якостей кожного студента за допомогою заданої викладачем проблеми. Перевага проблемного навчання полягає в чіткому викладі проблеми, на яку студент повинен дати чітку відповідь із чітким формулюванням і доведенням своєї відповіді, закріпленні раніше отриманих знань і вмінь, співпраці студентів у групі, формування вміння колективного вирішення проблеми, яке, у свою чергу, є необхідною умовою роботи фахівця з фізичної терапії/ерготерапії в мультидисциплінарній команді.

Навчання, засноване на імітаційних (симуляційних) технологіях, проводиться з використанням новітніх високотехнологічних манекенів типу

імітаторів пацієнта і спеціалізованих тренажерів, комп'ютерних програм, а також імітаційних сценаріїв. Симуляційні тренінги дозволяють відпрацювати рідкісні клінічні ситуації і тим самим підвищити готовність фізіотерапевтів та ерготерапевтів до виконання професійних втручань. Проведення симуляційних тренінгів не рідше одного разу на рік є необхідним компонентом у програмах професійної підготовки, оскільки вони дозволяють відпрацювати техніку проведення маніпуляцій, протоколи ведення і командну взаємодію при різних станах пацієнтів/клієнтів.

Проектно-орієнтоване навчання ґрунтується на активній участі студентів у наукових проектах і спрямовано на розвиток дослідницьких, проблемних, пошукових, творчих компетенцій.

Студентські клініки допомагають підготувати студентів напрямів охорони здоров'я до майбутнього співробітництва. Навчання та практика в міжпрофесійних клінічних умовах відрізняються від традиційних «однопрофесійних» клінічних ротацій тим, що фокус зміщується до членів команди, що навчаються один у одного, надаючи приклад. Дослідження, що формують основу навчання студентів у міжпрофесійних клінічних умовах, необхідні для керівництва ефективною міжпрофесійною освітою.

На основі аналізу науково-методичної літератури доведено, що перераховані методи організації міжпрофесійної освіти фахівців з фізичної терапії та ерготерапії є прийнятними та необхідними для поширення в освітній галузі «Фізична терапія та ерготерапія».

Перспективним для подальших досліджень ми вважаємо питання розробки методики та педагогічних підходів до практичного застосування запропонованих педагогічних технологій в організації міжпрофесійної освіти фахівців з фізичної терапії та ерготерапії.

ЛІТЕРАТУРА

- Дмитрієва, Н. С., Копочинська, Ю. В. (2019). Сучасні педагогічні технології у професійній підготовці фахівців з фізичної терапії та ерготерапії. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура*, 32, 64-70. DOI 10.15330/fcult.32.64-70 (Dmitriieva, N. S., Korchynska, Yu. V. (2019). Modern pedagogical technologies in the professional training of specialists in physical therapy and ergotherapy. *Newsletter of Precarpathian University. Physical Culture*, 32, 64-70. DOI 10.15330/fcult.32.64-70).
- Badierepumaie Jahromi, Z., Mosalanejad, L., Rezaee, R. (2016). The effect of web quest and team-based learning on students' self-regulation. *Journal of advances in medical education, professionalism*, 4 (2), 80-87.
- Lie, D. A., Forest, C. P., Walsh, A., Banzali, Y., Loheny, K. (2016). What and how do students learn in an interprofessional student-run clinic? An educational framework for team-based care. *Medical education online*, 21, 31900. DOI 10.3402/meo.v21.31900.
- Passmore, A., Persic, C., Countryman, D., Rankine, L., Henderson, M., Hu, T., Cott, C. (2016). Student and Preceptor Experiences at an Inter-Professional Student-Run Clinic: A Physical Therapy Perspective. *Physiotherapy Canada. Physiotherapie Canada*, 68 (4), 391-397. DOI10.3138/ptc.2015-87E.

- Pinto, A., Lee, S., Lombardo, S., Salama, M., Ellis, S., Kay, T., Landry, M. D. (2012). The Impact of Structured Inter-professional Education on Health Care Professional Students' Perceptions of Collaboration in a Clinical Setting. *Physiotherapy Canada. Physiotherapie Canada*, 64 (2), 145-156. DOI 10.3138/ptc.2010-52.
- Swisher, L. L., Woodard, L. J., Quillen, W. S., Monroe, A. D. H. (2010). Centralized and decentralized organizational models of interprofessional education for physical therapist and medical students. *Journal of Physical Therapy Education*, 24 (1), 12-18.
- Seenan, Chris, Shanmugam, Sivaram, Jennie, Stewart (2016). Group peer teaching: a strategy for building confidence in communication and team work skills in physical therapy students. *Journal of Physical Therapy Education*, 30, 40-49. DOI 10.1016/j.physio.2016.10.282.
- Soubra, Lama, B. Y. Badr, Sherine, Zahran, Eman, Aboul-Seoud, Mona. (2018). Effect of Interprofessional Education on Role Clarification and Patient Care Planning by Health Sciences Students. *Health Professions Education*, 4, 317-328. DOI 10.1016/j.hpe.2017.12.005.

РЕЗЮМЕ

Дмитриева Николь, Копочинская Юлия. Организация межпрофессионального образования специалистов по физической терапии и эрготерапии.

Целью статьи является обзор методов организации межпрофессионального образования специалистов по физической терапии и эрготерапии. При проведении исследования был осуществлен анализ научно-методической литературы. По результатам проведенного исследования методов организации межпрофессионального образования специалистов по физической терапии и эрготерапии можно выделить следующие формы включения межпрофессионального обучения в образовательный процесс: дистанционное обучение, межпрофессиональные курсы, командно-ориентированное обучение, обучение на основе клинического случая, проблемно-ориентированное обучение, обучение на имитационных технологиях, симуляционные тренинги, клиническая практика, студенческие клиники, проектно-ориентированное обучение. На основе анализа научно-методической литературы доказано, что перечисленные методы организации межпрофессионального образования специалистов по физической терапии и эрготерапии являются приемлемыми и необходимыми для распространения в образовательной области «Физическая терапия и эрготерапия».

Ключевые слова: *физическая терапия, эрготерапия, профессиональная подготовка, межпрофессиональное образование, дистанционное обучение, межпрофессиональные курсы, командно-ориентированное обучение, обучение на основе клинического случая, проблемно-ориентированное обучение, симуляционные тренинги, клиническая практика, студенческие клиники, проектно-ориентированное обучение.*

SUMMARY

Dmitriieva Nikol, Kopychynska Yuliia. Organization of interprofessional education of specialists in physical therapy and ergotherapy.

The purpose of the article is to review the methods of organizing interprofessional education of specialists in physical therapy and ergotherapy. During the research, the scientific and methodological literature was analyzed. The ability of a physical therapist and occupational therapists to find a place in the professional space is determined both by his/her readiness for

independent professional activity and by his/her readiness to navigate quickly in the modern multidisciplinary space. An interprofessional approach to the activities of physical therapists and occupational therapists, enabling them to bring together unique qualifications to create an effective team that integrates the knowledge and skills of different health disciplines, combined with the ability to work as a holistic system. Effective interprofessional collaboration practices provide appropriate assistance to patients, their families, careers, society, and improve the outcomes of physiotherapy interventions, along with the services of related fields. The interprofessional practice of collaboration gives patients a reduction in the number of complications, the frequency and duration of hospitalizations, the number of clinical errors, mortality rates, tensions, and conflicts among healthcare professionals. In our opinion, the quality of professional activity of physical therapists depends both on the competence of the individual specialist and on his/her readiness for interprofessional interaction. According to the results of the study of methods of organization of interprofessional education of specialists in physical therapy and ergotherapy, the following forms of inclusion of interprofessional training in the educational process can be distinguished: distance learning, interprofessional courses, team-oriented training, clinical-based training, problem-oriented training technology, simulation training, clinical practice, student clinics, project-oriented training. Based on the analysis of scientific and methodological literature, it is proved that the listed methods of organization of interprofessional education of specialists in physical therapy and ergotherapy are acceptable and necessary for distribution in the educational field "Physical therapy and ergotherapy". We consider the issues of development of methodology and pedagogical approaches to the practical application of the proposed pedagogical technologies in the organization of interprofessional education of specialists in physical therapy and ergotherapy promising for further research.

Key words: *physical therapy, ergotherapy, vocational training, interprofessional education, distance learning, interprofessional courses, command-oriented training, clinical-based training, problem-oriented training, simulation training, clinical practice, student clinics, project-oriented training.*

UDC 378.147:37.091.113]:[001.895:008]:378.22

Dmytro Kozlov

Sumy State Pedagogical University
named after A. S. Makarenko

ORCID ID 0000-0003-1875-0726

DOI 10.24139/2312-5993/2019.07/206-214

MODERN TECHNOLOGIES IN THE DEVELOPMENT OF INNOVATIVE CULTURE OF THE FUTURE MANAGER OF THE EDUCATION INSTITUTION IN THE MASTER'S TRAINING PROCESS

A number of new communication technologies have emerged in recent years that are largely regarded and intended for personal and recreational use. However, these "conversational technologies" and "constructivist learning tools" coupled with the power and reach of the Internet, have made them viable choices for both educational and knowledge-oriented applications. The technologies which are considered in this article include instant messaging (IM), Weblogs (blogs), wikis, podcasts, etc. Technologies, underlying educational and cognitive psychology theories, and also applications for education of future managers of the education institution are examined in detail.